

MOHELNO (OKR. TŘEBÍČ) **„Padělky“. MMK II. Sídliště. Povrchový průzkum.**

Katastr Mohelna, který má příhodné podmínky pro pravěké osídlení, byl intenzivně osídlen v období kultury s moravskou malovanou keramikou. Při povrchové prospekci v letech 2009-2012 realizované zejména P. Knotkem bylo zjištěno lengyelské sídliště v poloze „Padělky“. Lokalita je situována převážně na plošině a zčásti rovněž na severovýchodně orientovaném svahu nad pravým břehem potoka Mohelnička. Průměrná nadmořská výška činí přibližně 408 m, nálezy jsou rozptýleny na poměrně velké ploše při jižním a východním okraji lesa „Doubrava“, kam sídliště pravděpodobně zasahuje. Jsou zde chudší půdy bez přítomnosti spraší a sprašových hlín, největší koncentrace artefaktů je v oblasti výchozu amfibolitu, v místě jsou i zdroje štípatelných surovin (krystaly křišťálu, opály). Sídliště leží asi 2,2 km JZZ od středu obce a lze je identifikovat v širším okolí souřadnice 49°06'42.56"N a 16°09'43.23"E (WGS-84).

Již z 1. pol. 20. stol. jsou známy 2 ks broušené industrie z tratě „Na černých“, která se nachází za polní cestou východně od sídliště (NZ č. j. 764/47 v archivu ARÚ Brno; Tichý 1958, II., 178). Další nálezy mají v držení soukromí sběratelé.

Nově získaná kolekce zahrnuje 59 ks vesměs drobných keramických zlomků nádob. Jedná se především o hrubší silnostěnnou keramiku s vyšším podílem písku, ojediněle s příměsí v podobě ostrohranných kamének či slídy. Plavená tenkostěnná keramika je zastoupena pouze několika kusy. Vzhledem k fragmentárnosti souboru bylo problematické určit keramickou třídu, byly rozpoznány zlomky z hrncovitých tvarů, misek a v jednom případě tenkostěnný pohárek. Doložena je pouze plastická výzdoba, kterou reprezentují 4 ks výčnělků a rohaté ucho.

Nejvíce zastoupenou kategorií představuje štípaná industrie, nalezeno bylo celkem 327 ks. Z hlediska použitých surovin převládá rohovec typu Krumlovský les (varieta I – 184 ks a varieta II – 99 ks), ostatní suroviny jsou v počtech několika kusů (křišťál, křemičitá zvětralina typu plazma, SKČJ, SGS, čokoládový silicit, rohovec typu Stránská skála, spongolit). Z technologického hlediska se jedná o jádra (13 %), polotovary v podobě úštěpů (49 %), polotovary v podobě čepelí (24 %), nástroje (12 %) a odpad (5 %). Typologicky obsahuje soubor hlavně různé typy škrabadel (na úštěpu i na čepeli) a čepelí s retuší (koncovou, laterální a jejich kombinace, příp. i se srpovým leskem), v menší míře se objevil vrtáček, dlouhý trapéz, lichoběžník, vrub, drasadlo a po jednom kusu zobec a artefakt s obitými hranami.

Broušená industrie je zastoupena 24 ks. Soubor obsahuje především sekerky (13 ks), z nichž jen jedna je kompletní a většina je mírně trapezovitého nárysu. Použitou surovinou je zelená břidlice typu Želešice, pouze ve dvou případech jsou z amfibolitu. Větší spektrum surovin bylo zjištěno pro výrobu mlatů a sekeromlatů (7 ks), jež jsou zachovány ve zlomcích a byly zhotoveny ze ZB typu Želešice (1 ks), páskované variety amfibolitu (1 ks), amfibolického dioritu (2 ks), eklogitu (1 ks) a neurčené suroviny (1 ks). Do broušené industrie lze zařadit i 4 blíže neurčené fragmenty a jeden polotovar pravděpodobně sekerky. Další zastoupenou kategorií je ostatní kamenná industrie, kam náleží dva větší valouny páskované variety amfibolitu s částečně vyhlazeným povrchem.

Sídliště v poloze „Padělky“ rozšiřuje již tak bohaté lengyelské osídlení na katastru obce. Jeho charakter odpovídá ostatním mladolengyelským osadám v mikroregionu (srov. např. Vokáčová, Knotek 2012).

Literatura:

- Anonym. Mohelno. Nálezová zpráva uložena v Archivu ARÚ AVČR Brno, v. v. i. pod č. j. 764/47.
Tichý, R. 1958: Lid s keramikou kultury volutové a píchané na Moravě, I-III, Brno. Rkp. nepublikované diplomové práce, II – 178. Uloženo: Knihovna Ústavu archeologie a muzeologie na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, Brno.
Vokáčová, J., Knotek, P. 2012: Lengyelské sídliště Mohelno „Staré Hory“. Západní Morava XVI., 5-10.

Resumé

Mohelno (Třebíč District), „Padělky“. Lengyel Culture. Settlement. Surface survey.